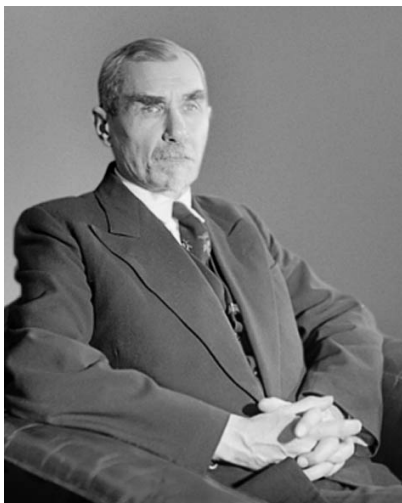

ЛЕВІТСЬКИЙ Григорій Андрійович (07(19). 11. 1878, с. Білки Сквир. пов. Київ. губ., нині Попільнян. р-ну Житомир. обл. — 20. 05. 1942, м. Златоуст Челябін. обл., РФ) — ботанік, цитогенетик. Брат [Михайла](#), дядько [Сергія](#) Левитських. Доктор біологічних наук (1934), член-кореспондент АН СРСР (1932). Учасник 1-ї світової війни. Державні нагороди СРСР. Закін. Колегію П. Галаґана і Університет св. Володимира (1902) у Києві. Відтоді працював у ботан. кабінеті Київ. політех. інституту. За участь у революції 1905–06 заарешт., 8 місяців перебував у Бутир. в'язниці у Москві, після чого висланий за кордон на 3 р. Працював на дослід. станції Вілла-Франка поблизу Ніцци (Франція), згодом — у Ботан. саду Бонн. університету (Німеччина) під керівництвом проф. Е. Страсбургера. Опублікував низку праць з питань нехромосом. спадковості. 1911 повернувся до Києва, викладав морфологію і систематику рослин у Київ. політех. інституті. Від 1917 — приват-доцент Київ. університету. 1920–25 — організатор і завідувач кафедри морфології й систематики рослин Київ. інституту нар. господарства; водночас від 1921 — проф. однойм. каф. Київ. с.-г. інституту; 1922–25 — зав. лаб. Київ. інституту селекції. 1925 на запрошення [М. Вавилова](#) переїхав до Ленінграда (нині С.-Петербург), де організував і до 1941 очолював цитол. лаб. Всесоюз. інституту рослинництва; водночас 1930–32 — професор кафедри морфології і систематики рослин Молочно-городнього інституту, 1933–41 — каф. генетики рослин Університету, 1938–41 — каф. селекції, генетики і насін-

ництва Пушкін. с.-г. інституту. 1933 заарешт. і засудж. до 3-х р. заслання в м. Ачинськ (Краснояр. край, РФ). Завдяки клопотанням іноз. учених через рік повернувся із заслання. 1937 знову заарешт., незабаром звільн. 28 червня 1941 за звинуваченням у приналежності до контррев. організації заарешт. втретє. Помер в ув'язненні. Реабіліт. 1955. Л. зробив вагомий внесок у розвиток уявлень про будову та еволюцію хромосом. Він довів, що відкрита *С. Навашиним* будова хромосом *Galtonia candidans* є осн. принципом організації всіх хромосом. Вивчав особливості будови і розвитку хондріосом (мітохондрій) у рослин. клітинах. Розробив спец. фіксатор, що дає змогу детально встановити мікроскопічну організацію мітохондрій. 1924 увів поняття каріотипу як хромосом. комплексу виду, заклав основи каріосистематики. Співзасн. наук. напряму — радіац. генетика рослин. Продемонстрував можливість використання цитол. аналізу в селекц. діяльності. Автор першого рос. посібника з цитогенетики «Материальные основы наследственности» (К., 1924), який відіграв вагомую роль у її становленні як самост. науки.

Основні праці

Элементы биометрики: Общедоступное руководство для натуралистов и аграрников. К., 1922; Морфология хромосом. История. Методика. Факты. Теория // Тр. по приклад. ботанике, генетике и селекции. 1931. Т. 27, № 1; Цитология растений: Избр. тр. Москва, 1976; Цитогенетика растений: Избр. тр. Москва, 1978.

Рекомендована література

1. Хорьков Е. И. Научная деятельность Г. А. Левитского // Левитский Г. Цитогенетика растений: Избр. тр. Москва, 1978;
2. Голда Д. М. Зірка Г. Левитського // Київ. університет. 1992. № 2;
3. Величко М. В., Стефаник В. І. Григорій Андрійович Левитський – український цитогенетик та каріосистематик // ЦГ. 2010. Т. 44, № 2;
4. Бабий Т. П., Коханова Л. Л., Костюк Г. Г., Задорожний А. Г., Матвеев С. А., Погребняк Л. П., Теплицкая Е. В., Труханов В. А. Биологи: Биографический справочник. К., 1984.

[Д. М. Голда](#)

Бібліографічний опис:

Левитський Григорій Андрійович / Д. М. Голда // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-53708>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).